

*Materiał opracowany w ramach zadania publicznego
pn. „Usłyszymy się – drama i facylitacja w budowaniu szkolnego dialogu”*

Projekt współfinansuje m.st. Warszawa

stop-klatka

Stowarzyszenie
Praktyków
Dramy

Scenariusze zajęć lekcyjnych dla szkół ponadpodstawowych opartych o techniki dramy i facylitacji

© Created by Freepik

Warszawa, 2018 r.

Publikacja zawiera dwa scenariusze zajęć lekcyjnych dla młodzieży ze szkół ponadpodstawowych. Program zajęć powstał w ramach projektu pn. „Usłyszmy się – drama i facylitacja w budowaniu szkolnego dialogu” współfinansowanego ze środków m.st. Warszawy.

Kluczowym założeniem scenariuszy jest zastosowanie technik dramy i facylitacji. Scenariusze zostały pilotażowo zrealizowane z młodzieżą uczęszczającą do XXVI Liceum Ogólnokształcącego im. Gen. Henryka Jankowskiego „KUBY” w Warszawie. Autorkami i realizatorkami scenariuszy są: Agnieszka Buśk, Magdalena Cieślak, Joanna Wasilewska, Małgorzata Winiarek-Kołucka.

Celem pierwszego, 45-minutowego scenariusza jest zainicjowanie refleksji nt. czynników ważnych przy poszukiwaniu pierwszej pracy. Zajęcia oparte są o dramową technikę prowadzący w roli oraz metodę rozmowy zogniskowanej.

Drugi scenariusz rozplanowany jest na 90 minut (2 lekcje). Jego celem jest świadome wypracowanie zasad komfortowej dla wszystkich współpracy w klasie. Opiera się o dramową technikę rzeźby, rozmowę zogniskowaną oraz metodę warsztatu konsensusowego.

Zapraszamy do zapoznania się z obydwoma scenariuszami i gorąco zachęcamy do ich zastosowania na swoich lekcjach / zajęciach z młodzieżą.

Scenariusz 1: Co jest ważne podczas aplikowania o pracę?

Cel: zainicjowanie refleksji nt. czynników ważnych przy poszukiwaniu pierwszej pracy

Czas trwania: 45 minut

Metody pracy: rozgrzewki dramatowe, prowadzący w roli, rozmowa zogniskowana (wg modelu ORID)

Ustawienie sali: kawiarniane, tj. 5-6 stolików z krzesłami (tak, by przy jednym stole było max 5 osób oraz by osoby widziały się wzajemnie), jedno krzesło dla osoby prowadzącej

Niezbędne materiały: czyste kartki A4 (min. jedna na stolik), flamastry lub długopisy (min. dwa na stolik), wydruk ogłoszenia o pracę z serwisu internetowego dot. zatrudnienia – bez nazwy firmy, jasny dla uczniów i uczennic zawód (na każdy stolik), pomocniczo wydruk pytań z załącznika nr 1 (na każdy stolik), marynarka

Czas (orientacyjnie)	Przebieg
5 min.	WSTĘP Przedstaw klasie cel zajęć oraz formę, w której będziecie dziś pracować. Ustawcie wspólnie salę zgodnie z opisem umieszczonym wyżej i usiądźcie.
5 min.	ROZGRZEWKI 1. Zaproś uczniów i uczennice do rundy skojarzeń: aby każda osoba po kolei powiedziała skojarzenie do hasła SZUKANIE PRACY. 2. Zaproś wszystkich aby w tych grupach, w których siedzą przy stolikach wstali i przywitali się ze sobą (z 2-3 osobami stojącymi najbliżej) jak osoby, które czekają w kolejce na rozmowę o pracę. A następnie aby podeszli do osób przy innych stolikach

i przywitani się 2-3 osobami jak przedstawiciele firmy szukającej pracowników, którzy idą właśnie na rozmowę z kandydatem/-ką.

WSPÓLNA IMPROWIZACJA - ROZMOWA O PRACĘ

Przygotowanie

Po rozgrzewkach uczniowie i uczennice wracają do stolików, przy których usiedli na początku zajęć.

Rozdaj im kartki, pisaki oraz wydrukowane ogłoszenie o pracę (wcześniej przez Ciebie wybrane, tak by pasowało do ich specyfiki: wieku, kierunku kształcenia, łatwego do zrozumienia zakresu zadań). Powiedz, że za chwilę wcielą się w osoby z zarządu firmy, która szuka pracownika na wolne stanowisko. Przed nimi ogłoszenie o pracę zamieszczone przez ich firmę na portalu internetowym. Ty wcielisz się w rolę osoby, która aplikuje o pracę.

Zaznacz, że zanim zacznie się rozmowa rekrutacyjna mają czas, aby do niej się przygotować:

- przeczytać dokładnie ogłoszenie;
- w grupach, w których siedzą, ustalić co chcą sprawdzić / czego dowiedzieć się podczas rozmowy z kandydatem/-ką;
- wypisać na kartkach pytania jakie chcą zadać osobie rekrutowanej i zaznaczyć 2-3 ich zdaniem najważniejsze.

Jeśli zauważysz, że któraś z grup ma trudność z ułożeniem pytań, możesz udostępnić im listę przykładowych z załącznika.

Powiedz, że grupy mają 7 minut na przygotowanie się. Po tym czasie rozpocznie się rozmowa. Każdy stolik będzie miał pulę 2-3 pytań do zadania w trakcie jej trwania. *W razie potrzeby udostępniaj grupom listę z pytaniami.* Kiedy upłynie czas, ustal kolejność zadawania pytań przez grupy. Powiedz, że w sytuacji, gdy pytania się powtórzą, kolejna grupa zadaje inne. Rozmowa potrwa ok. 10 minut.

Działanie

Włóż marynarkę i zacznij rozmowę będąc już w roli. Możesz zacząć zdaniem „Dzień dobry, dziękuję za

20 min.

	<p>zaproszenie na rozmowę. Chętnie odpowiem na Państwa pytania”.</p> <p>Odpowiadaj na pytania zadawane przez grupy. Zadbaj o różnorodne reakcje werbalne i niewerbalne. Pokaż przygotowanie na niektóre pytania, przy innych okaż zaskoczenie / nieprzygotowanie. Czasem zastosuj niespójność gestów w stosunku do przekazywanych treści werbalnych.</p> <p>Kiedy upłynie czas podziękuj za rozmowę. Zdejmij marynarkę, mówiąc, że w ten sposób żegnasz się z rolą osoby aplikującej o pracę. Uczniów i uczennice poproś o symboliczne zdjęcie fikcyjnych marynarek jako pożegnania z rolą pracodawców. Powiedz, że w następnym kroku przejdziesz do omówienia zakończonej właśnie rozmowy.</p>
15 min	<p>Poproś uczniów i uczennice, aby przez chwilę przypomnieli sobie przebieg całej rozmowy. Zaznacz aby szczególnie skoncentrowali się na wypowiedziach i zachowaniach, jakie zapamiętali.</p> <p>Poprowadź omówienie, zadając pytania w poniższej kolejności. Skoncentruj się na zadawaniu pytań i słuchaniu odpowiedzi. Unikaj dodawania własnych komentarzy i refleksji.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jakie słowa, jakie gesty pamiętacie? 2. Jakie odczucia zauważyliście u osoby rekrutowanej? 3. A jakie u rekrutujących? 4. Co w wypowiedziach osoby starającej się o pracę Was zaniepokoiło? Czemu? 5. Co Was zniechęcało? Czemu? 6. Co w związku z tym wg Was jest ważne z perspektywy osoby, która szuka pracy i wybiera się na rozmowę rekrutacyjną? <i>Zachęć grupy, aby chwilę o tym porozmawiały i zapisały kluczowe hasła na kartce. Następnie wspólne odczytanie.</i> 7. O co, po tym wspólnym doświadczeniu, Ty zadbasz kiedy będziesz szukać pracy? <p>Podziękuj klasie za wspólną lekcję.</p>

Załącznik do scenariusza nr 1: Pomocnicza lista pytań

1. Jak pana/i zdaniem wyglądałby praca w naszej firmie?
2. Jaki jest pana/i wymarzony zawód?
3. Czy lubi pan/i pracować w grupie czy samodzielnie?
4. Czy wie pan/i czym zajmuje się nasza firma?
5. Co sądzi pan/i o nas?
6. Co by pan/i ulepszył/a w naszej firmie?
7. Co nowego wprowadził/a?
8. Proszę podać swoje ostatnie osiągnięcia.
9. Jakie są pana/i cele zawodowe?
10. Czy ma pan/i kontakty przydatne w tej pracy?
11. Proszę opisać jakiś problem, który udało się panu/i rozwiązać.
12. Co szczególnego może pan/i wnieść do naszej firmy?
13. Czy woli pan/i pracę w małej firmie, czy dużej?
14. Czy ma pan/i znajomych, którzy pracują na stanowisku podobnym do tego, o jakie się pan/i ubiega? Co mówią o takiej pracy?
15. Czemu mielibyśmy zatrudnić właśnie pan/ią?
16. Jak znosi pan/i porażki?
17. Proszę wymienić 5 swoich wad i 5 zalet.
18. Jaki jest wg pana/i idealny szef?
19. Czy jest pan/i odporny/a na stres?
20. Czy lubi pan/i podróżować?
21. Czy byłby/aby pan/i skłonny/a wykonywać pracę wymagającą częstego bycia poza domem?
22. Kiedy i na jakie stanowisko chciałby/aby pan/i awansować?
23. Kto jest pana/i największym autorytetem?
24. Jakie było pana/i największe niepowodzenie?
25. Jakie gazety pan/i czyta?
26. Najważniejsza jest płaca, awans, szkolenia, satysfakcja zawodowa, a może coś innego?
27. Czy zgodzi się pan/i na przeprowadzkę?
28. Jakie ma pan/i hobby?
29. Ile chciałby/aby pan/i u nas zarabiać na początek, a ile po pół roku, po dwóch latach?
30. Co pan/i zyska pracując u nas?

Scenariusz 2: Na jakie zasady chcemy się świadomie umówić?

Cel: świadome wypracowanie zasad komfortowej dla wszystkich współpracy w klasie

Czas trwania: 90 minut

Metody pracy: rzeźby, rozmowa zogniskowana (wg modelu ORID), warsztat konsensusowy

Ustawienie sali: kawiarniane, tj. 5-6 stolików z krzesłami (tak, by przy jednym stole było max 5 osób oraz by osoby widziały się wzajemnie), jedno krzesło dla osoby prowadzącej

Niezbędne materiały: czyste kartki A4 (min. 1 na stolik), czyste kartki A6 (min. 25 na stolik, najlepiej w pastelowym kolorze), czarne / ciemne flamastry (tyle sztuk ile osób), wydruki zasad zapisywania i symboli z załącznika, duże płachty papieru przyklejone do ściany, guma glue-tag

Czas (orientacyjnie)	Przebieg
5 min.	WSTĘP Przedstaw klasie cel zajęć oraz formę, w której będziecie dziś pracować. Ustawcie wspólnie salę zgodnie z opisem umieszczonym wyżej i usiądźcie.
25 min.	ZESPÓŁ, KTÓRY DOBRZE WSPOMINAM – ANALIZA Poproś uczniów i uczennice aby przypomnieli sobie różne doświadczenia współpracy w zespołach i wybrali tę, którą najlepiej wspominają. <u>Poziom faktów</u> Daj uczniom i uczennicom chwilę (2-3 min.) na refleksję. Kiedy uczniowie sobie przypominają, zadawaj spokojnym głosem pytania pomocnicze, rób odstępy

czasowe pomiędzy pytaniami: Kiedy to było? Gdzie? kto należał do zespołu? Czym się zajmowaliście?

Następnie poproś, aby każda osoba wymieniła jedną rzecz, jaką zapamiętała ze swojej najlepszej współpracy.

Poziom wrażeń i odczuć

Poproś, aby osoby siedzące przy stolikach opowiedziały sobie i zanotowały na kartce A4, jakie wrażenia / odczucia / emocje wiązały się z doświadczeniem w zespole, które sobie przypomniały. Daj na to ok. 5 minut, a po upływie tego czasu zaproś grupy do ustawienia żywego obrazu współpracy grupowej odzwierciedlającej hasła z kartek. Ustawiony przez nich obraz ma być nieruchomą rzeźbą, którą za chwilę będą prezentować sobie nawzajem.

Gdy grupy będą gotowe, zaproś je kolejno do pokazania rzeźby oddającej odczucia i emocje, jakie wypisali na kartce. Osoby z innych grup zapytaj o to, jakie odczucia i emocje dostrzegają w rzeźbie. Na koniec poproś autorów i autorki rzeźby, aby przeczytali hasła z kartki. W ten sposób przeanalizujcie rzeźby każdej grupy. Na zakończenie zapytaj, które hasła i interpretacje się powtarzały, a jakie były unikalne.

Poziom interpretacji

W kolejnym kroku zapytaj uczniów i uczennice o to, dlaczego te doświadczenia współpracy, o których mówili i które pokazywali były dla nich ważne / znaczące / cenne. Zadaj pytanie: Co dała Wam taka współpraca, o której mówiliście i którą pokazaliście? Jak Ty osobiście skorzystałeś/-aś będąc w tym zespole / grupie?

15 min

WNIOSKI

Zapisz na tablicy pytanie: „Jakie my będziemy stosować zasady pracy w grupie, aby być zgraną klasą?” (możesz użyć innego przymiotnika opisującego klasę zamiast „zgrana” – jeśli na wcześniejszych etapach analizy często pojawiało się inne słowo, warto je tu zastosować).

Poproś o to, by każda osoba samodzielnie – korzystając z karteczek A6 i flamastrów – zapisała min. 4 propozycje zasad jako odpowiedź na pytanie z tablicy. Zaznacz, żeby każda propozycja była zapisana w postaci max 8 słów na oddzielnej karteczce, dużymi, drukowanymi literami – to ułatwi dalszą pracę. Podając

instrukcję, do papieru rozwieszzonego na ścianie przyczep za pomocą gumy zasady notowania na karteczkach (wydrukowane z załącznika). Na spisywanie indywidualnych propozycji przeznacz ok. 5 min.

Kiedy minie czas, zaproś uczniów i uczennice do tego aby w parach odczytali sobie swoje pomysły / propozycje, a następnie wybrali 4 ich zdaniem najlepsze. Pary tworzą osoby siedzące obok siebie, jeśli jest nieparzysta liczba osób przy stołach, może być jedna trójka. Poproś, aby te wybrane przez siebie propozycje rozłożyli przed sobą na stole.

przerwa

Klastrowanie pomysłów

Poproś uczniów o powrót do swoich stolików i par / trójek.

Na górze papieru przyczepionego do ściany umocuj przy zastosowaniu gumy wydrukowane symbole (vide załącznik). Symbole umieść w poziomie jeden obok drugiego (docelowo zostaną zamienione na nagłówki).

Zaproś uczniów i uczennice do kilku rund dzielenia się propozycjami. Powiedz, że w każdej rundzie podasz kryteria, wg których oni będą wybierać swoje propozycje.

Runda 1

Poproś każdą parę / trójkę o wybór dwóch propozycji spośród rozłożonych zasad, które wg nich są najbardziej oczywiste (zarówno dla nich, jak też uważają że będą takie dla innych osób). Kiedy zbierzesz karteczki od wszystkich par / trójek, odczytaj je na głos i przyczep za pomocą gumy na dole płachty papieru. Gdy wszystkie przymocujesz, zapytaj klasę czy potrzebują którąś z propozycji wyjaśnić. Jeśli tak, zapytaj autorów/-ki propozycji o doprecyzowanie.

Runda2

Poproś każdą parę / trójkę o wybór tych propozycji, które ich zdaniem są najłatwiejsze do zastosowania. Zbierz karteczki, odczytaj, umocuj na dole papieru. Zapytaj, na ile osoby potrzebują doprecyzowania.

Po tej rundzie zapytaj klasę o to, gdzie widzą podobieństwa – które propozycje zasad są do siebie podobne. Gdy wybiorą już jakąś parę lub grupę podobieństw, przenieś je pod pierwszy od lewej symbol

20 min.

(pryczepiaj propozycje jedna pod druga, w kolumnie). Każdą kolejną grupę podobieństw umieszczaj pod następnym, odrębnym symbolem (tak by powstały kolumny z różnymi nagłówkami). Najczęściej na dole zostają propozycje niepasujące póki co do żadnej z grup, niech tam pozostaną.

Runda 3

Poproś każdą parę / trójkę o wybór tych propozycji, które ich zdaniem są ważne, ale mogą być trudne do zastosowania w klasie. Zbierz karteczki, odczytaj, umocuj na dole papieru i ponownie zapytaj, na ile osoby potrzebują doprecyzowania.

Sprawdź z klasą kategorie – gdzie (pod którym symbolem) widzą możliwość dołączenia nowych propozycji lub jakie wyłoniły się nowe podobieństwa.

Runda 4

Jeśli w parach / trójkach zostały jakieś propozycje, zbierz je, odczytaj, umocuj jak poprzednio i spytaj o potrzebę doprecyzowania. Zapytaj też o to, czy ktoś chciałby dodać jeszcze inną propozycję, której nie ma na ścianie (np. spośród tych, które odrzucił w trakcie ustaleń w parach / trójkach). Jeśli tak, dodajcie.

Spójrzcie na nieskategoryzowane jeszcze propozycje i zaproś klasę szukania podobieństw, tworzenia nowych grup. Jeżeli zostały pojedyncze kartki z propozycjami, niepasujące do istniejących już grup i nietworzące razem podobieństwa – przyczep je, każdą oddzielnie, pod nowymi symbolami.

15 min

Tworzenie nazw kategorii

Zaproś klasę do wspólnego przyjrzenia się wszystkim kategoriom. Powiedz, że za chwilę zaprosisz ich do nadania nazw poszczególnym grupom. Zaczynij od tej, gdzie jest najwięcej propozycji. Spytaj, jak nazwaliby tę kategorię. Przypomnij o zasadzie max 8 słów, zachęć, aby nazwa była jak najprostsza i była sformułowana jako odpowiedź na pytanie z tablicy.

Kiedy będziecie mieć wspólną propozycję nazwy, odklej symbol z góry. Na jego odwrocie napisz drukowanymi literami tę nazwę i przymocuj w tym samym miejscu. To samo zróbcie z pozostałymi kategoriami, pamiętając o kolejności od najbardziej do najmniej licznych grup.

10 min.	<p>Podsumowanie</p> <p>Odczytaj na głos wszystkie nazwy kategorii a następnie omów z klasą wykonaną pracę używając pytań:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Jak się macie z tym, co wypracowaliście?2. W czym czujecie najwięcej energii? Co Was zaskoczyło?3. Gdzie odczuwacie napięcie lub czujecie się niezadowoleni?4. Czego się dowiedzieliście? Co z tego było dla Was nowe?5. Jakie znaczenie ma dla Was to, co się tu znalazło?6. Na co chcecie się umówić, aby mieć poczucie, że te zasady będą realizowane?
---------	--

**JEDNA
PROPOZYCJA
NA JEDNEJ
KARTCE**

**MAX
8
SŁÓW**

**DUŻYMI,
DRUKOWANYMI
LITERAMI**

